

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE :
DRUKKERIJ COLLE
REGULIERNWAL (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postчек N° 84855. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel fr. 1,00
Tusschen Allerlei en Provincie-
nieuws, volgens overeenkomst.
KLEINEAANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels fr. 3,50
Elke regel meer fr. 0,75

Grootsochtheid der Schriftuur

EEN VOORBEELD : DE LOFZANG VAN MOZES.

Inleiding.

In het eerste artikel van Postrijder van 25 Juli werd herinnerd aan het woord van J. J. Rousseau : « De majestéit der Schriftuur verwondert mij... » Wij zullen heden door een voorbeeld aantoonen dat er wel reden is tot verbazing als men de moeite neemt eenige stukken letterkundig te ontleden. We zullen dit even beproeven voor het grootsche gedicht van Mozes, waarin hij den Lof des Heeren zingt na de gewelgige gebeurtenis der Roodde Zee. Jammer genoeg we mogen slechts een overzetting in moderne, langdradige taal aan onze lezers voorleggen.

Vertaling van den Lofzang. (Exodus, XV, 1-19).

1. Ik zal den lof des Heeren zingen, want roemrijk heeft hij zich, en grootsch, getoond. Hij heeft het paard en den ruiter in de zee neergelooft.
2. De Heer is mijn sterkte en het voorwerp van mijn lofzang, want hij is mij tot redding geworden. Deze is mijn God en ik zal zijn roem verkondigen; hij is de God van mijn vader en ik zal zijn grootheid loven.
3. Jehovah daagde op als een strijder: Zijn naam is Jehovah!
4. Hij heeft de wagens van Pharaó, zijn leger, en zijn uitgekozen oversten in de zee omgestort. Zij zijn in de Roodde Zee verdrinken.
5. Zij werden in de afgrondten begraven: zij zijn in de diepte der wateren verzonken als een steen.
6. Uw rechterhand, o Heer, heeft zich door haar kracht verheerlijkt; uw rechterhand, o Heer, heeft den vijand verpletterd.
7. Door de grootheid van uw glorie hebt gij diegenen verbijzeld die zich tegen u stelden. Gij hebt uw granschap uitgezonden: zij heeft hen als een stroohalm verblonden.
8. In den adem van uw verbolgenheid hebben de wateren zich opgestapeld: de vloeiende golven stonden als een muur; de golven van den afgrond hebben zich in midden der zee gesteld.
9. De vijand zegde: Ik zal den buit verdeelen; ik zal mijn verbittering voldoen; ik zal mijn zwaard trekken; mijn hand zal op mij overleven.
10. Uw adem heeft geblazen en de zee heeft hen bedolven. Als een loodblok zijn zij ondergegaan in de vertoerde wateren.
11. Wie onder de machtigen is gelijk aan u, o Heer, wie is gelijk aan u? Gij doet uw grootheid in heiligheid uitblinken. Gij zijt bewonderenswaardig in roemrijkheden, en verriecht wonderwerken!
12. Gij hebt uw hand uitgestrekt: de aarde heeft ze verslonden.
13. Gij zijt in uw gerechtigheid de gids van uw volk geworden, dat gij verlost hebt, met uw sterkte hebt gij hem tot uw heilige woonplaats opgeroepen.
14. De volkeren zullen het verromen hebben en zullen er verbitterd om zijn; de bewoners van Palestina zullen erom met droefheid getroffen zijn.
15. De prins van Idumea zullen verontwaardigd zijn; de hoofden der Moabieten zullen verschrikken; al de bewoners van Chanaan zullen in ontzetting vallen.
16. De schrik en angst zal hen bekruipen. Door de grootheid van uw arm zullen zij onbeweeglijk worden als een steen, totdat uw volk zij voorbijgegaan, o Heer; totdat zij voorbijgegaan dit uw volk, dat gij tot bezit gekozen hebt.
17. Gij zult ze binnenleiden en vestigen op den berg van uw erfdeel, in deze versterkte woonplaats die gij u bouwen zult, o Heer; in dit heiligdom, o Heer, dat uw handen versterken zullen.
18. De Heer zal in eeuwigheid regeeren en over de eeuwen heen.
19. De ruitserij van Pharaó met de wagens en de wagnervoerders is de zee binnengegaan; en de Heer heeft op hen de wateren der zee omgekeerd; maar de kinderen van Israël zijn droogvoets midden door haar leengetrokken!

EENIGE VERKLARINGEN.

1. « Ik zal den lof des Heeren zingen ». Zoo zegt de Hebreuwsche tekst. De vertaling heeft het meervoud: « Laten wij zingen », want de voorafgaande en volgende verklaringen tonen dat het heele volk van Israël met Mozes medezingt.
- De Hebreuwsche tekst is nochtans best want het enkelvoud is krachtiger. 't Is geen gewone overwinning die Mozes bezingt; iedereen verheugt zich over de overwinning daar iedereen aan persoonlijke gevaren ontsnapt is, en de vruchten van een nieuw tijdstip voor zijn geest ziet.
- Hij heeft het paard en den ruiter in de zee neergelooft. Weer gebruikt Mozes het enkelvoud en dat om de heele ruitserij aan te duiden. Hij toont zich hierin een groot pleger, inderdaad die enkelvoud drukt op

de algemeenheid en snelheid der verdrinking. De ruitserij van het bloeiende, machtige Egyptische rijk, was talrijk en breidde zich over uitgestrekte vlakten uit. Er zouden langdurige gevechten noodig geweest zijn om ze te overwinnen. Maar aan God den Heer, heeft de neerlaag slechts een oogenblik, een enkelen wenk gevraagd. Hij heeft die pralerige cavalerie omvergeworpen, verdrinken alsof zij slechts een enkel paard met een enkelen ruiter geweest was! Daarom dat indrukwekkend enkelvoud: « Hij heeft paard en ruiter in de zee neergelooft! »

2. De Heer is mijn sterkte en het voorwerp van mijn lofzang enz.
Mozes drukt hier op de sterkte van den Heer, want 't is deze hoedigheid die in de gebeurtenis uitblinkt. Hij is het « voorwerp van den lofzang, omdat Hij alles gedaan, geregeld, uitgevoerd heeft.

Hij is mij tot redding geworden. Deze uitdrukking is veel moediger dan de benutting van het werkwoord: « Hij heeft mij gered » zou zijn. Nóg blijft Mozes het enkelvoud behouden en dat blijkt vooral uit in: « Deze is mijn God, in plaats van « deze is onze God! » Men lette ook op de hier goed aangebrachte keuze van het aanwijzend voornaamwoord « deze ». Immers God heeft zich nabij getoond, toen hij zijn wonderwerken in Egypte verrichtte en toen hij aan de wateren der Roodde Zee gebod zich te scheiden en weer te zamen te vloeien. Deze God die alleen de macht heeft, tegen wien de valsche goden van Egypte niets vermogen is mijn God. Met overtuiging moest elke Israëliet, na den doortocht van de zee, voor zichzelf ter oere van God medelijden en zeggen: « Dezen God al een zal ik verheerlijken. Ik zal nooit een anderen God hebben. Voor hem al mijn gehechtheid, al mijn vertrouwen, al mijn liefde. Hij zal voor immer op mijn huldebetuigingen mogen tellen.

Hij is de God van mijn vader en ik zal zijn grootheid loven! Deze bijzondereheid is treffend: 't is niet een vreemde godheid die haar bescherming heeft verleend. Integendeel Hij is de oude beschermers van de familie, niet alleen van Abraham, Isaac en Jacob, maar meer bepaald nog de van mijn vader. Zijn grootheid dient geprezen want hij heeft zijn beloften vervuld.

3. Jehovah daagde op als een strijder: Zijn naam is Jehovah!
We behouden hier de gewone schrijfwijze ofschoon de eigenlijke uitspraak schijnt geweest te zijn: Jahveh. Het is wel zonderling dat men voor dezen naam die duizenden malen in de H. Schriftuur voorkomt aarzelt nopens de uitspraak. Dit komt hieruit voort, dat hij zonder de klanken in vier letters geschreven werd (j h v h), en dat de Israëlieten van af de 4de eeuw voor onze tijdrekening den naam vreesden uit te spreken. (1) Maar voor de beteekenis van dien naam is men vrijwel akkoord, want God heet hem zelf aan Mozes gegeven namelijk « Hij die is », dat is te zeggen: « degen die van alle eeuwigheid en door zich zelf bestaat en zal blijven bestaan ».

Doch laten we tot de poëzie terugkomen. Mozes verpersoonlijkt den Heer, die hij doet optreden als een strijder, of zoals de Hebreuwsche tekst zegt als een oorlogsmann. En hij herhaalt plechtzacht: Jehovah is zijn naam om te doen begrijpen welk buitengewoon verdediger Israël gehad heeft. Mozes had het overigens voorop het volk aangekondigd: « De Heer zal voor u strijden en gij zult zwijgen ».

4. Hij heeft de wagens van Pharaó, zijn leger en zijn uitgekozen oversten in de zee omgestort.
Hier heeft men opsomming van hetgeen Mozes in het eerste vers begrepen heeft onder de woorden: het paard en den ruiter.

Let hier op de mooie, klimmende opsomming: 1e de wagens van Pharaó; 2e zijn leger; 3e zijn oversten.
4 — 5.... Zij zijn in de Roodde Zee verdrinken. Zij werden in de afgrondten begraven: zij zijn in de diepte der wateren verzonken als een steen.
Men noteere hier de bewonderenswaardige climax, de stijging der beelden om de gebeurtenis voor te stellen:

1. Hij heeft wagens, leger en aanvoorders in de zee omgestort;
 2. Zij zijn in de Roodde Zee verdrinken;
 3. Zij werden in de afgrondten begraven;
 4. Zij zijn in de diepte der wateren verzonken als een steen!
- Hoe machtig de tuschenkomst van God, hoe gering de weerstand van het machtige leger van Pharaó, dat geheel in de diepte wegzinkt als een steen, die in het water ploogt!
- Let ook op de vergelijkende « als een steen ». Hier staat weer eens het enkelvoud zoals in den aanhef, zoals verder nog « als een stroohalm » (v. 7), « als een loodblok » (v. 10). De figuur blijft volgehouden. Bij schipbreuk, bij ordalen zijn er die bovendien, hier zijn allen verzonken, en dat in eens « als een steen ».
- Na zijn gedicht tot op deze hoogte gebracht te hebben kon Mozes niet meer stijgen. Wat doet hij? Zoals de groote redenaar Cicero het ook telkens doet na het verhaal van een buitengewone gebeurtenis, gaat hij over tot de directe aanspraak:

6. Uw rechterhand, o Heer, heeft zich door haar kracht verheerlijkt; uw rechterhand, o Heer, heeft den vijand verpletterd.
Weer bemerkt men hier de verpersoonlijking, die de hand van God doet tuschenkomen om het grootsche gebeuren te bewerken, weer hoort men een herhaalde, klimmende voorstelling van de kracht van God. Ondanks de heerlijkheid, de grootsche der voorstelling blijft deze eenvoudig, begrijpelijk voor het volk.

Jammer, dat de plaatsruimte ons verhindert verder den lofzang te volgen, tot op het oogenblik waarop we Maria zuster van Mozes en de Israelietische vrouw hun muziekinstrumenten zien grijpen om het gedicht als zang te begeleiden en zoo de overwinning te vieren (v. 20).

Men ziet het, de hoogste dichtkunst is ook in de Schriftuur vertegenwoordigd, en het ware zeker een verarming van leerprogramma, indien men de studie van de gewijde geschiedenis daaruit vordrong. « Goen enkel letterkundig gewrocht der volkeren kon iets bijbrengen dat ook maar op benaderende wijze met den literatuurschat der Israëlieten van af de vijftiende eeuw voor onze tijdrekening opgeteekend kan in vergelijking treden ». (3) Na een gedicht als het bovenstaande gezeen en overwozen te hebben, dringt Mozes zich aan onze verbeelding op als een reuzenfiguur, zooals hij door het genie van Micheangelo gebeiteld werd.

CRIT.

(1) Zie: A. J. Mass, S. J., in *Catholic Encyclopedia*, New York, 1913, t. 329; Manassewitsch, *Hebraische Sprache*, Weenen, Hartleben, p. 14; Fürst, *Hebraisches u. Chaldaisches Handwörterbuch über das alte Testament*, 3e éd. t. I, p. 494 495 Leipzig, Tauchnitz, 1876, enz.

(2) Zie hierboven gecit. werken, terzelder plaats.

(3) Manassewitsch, gecit. werk, p. vii.

Het Communisme

NIETS NIEUWS ONDER DE ZON.

NOG EEN LANGDURIGE PROEFNEMING

Te Zuid-Amerika.

En lang volgehouden proefneming vond plaats in Zuid-Amerika voor den tijd van Columbus. Men kan niet beweren dat het land of het volk misdeeld was. Inderdaad, het volk der Quichuas dat het communistic stelsel invoerde was tot een hoogten graad van beschaving gekomen en het had een wegenselstelsel aangelegd, dat moet verbazen, want destijds bestond nergens, in Europa een zoo goed gebouwd net van wegen. Het vervoer der bevolking had zich ook in bouwwerken en uitvindingen getoond. Wij danken aan de Quichuas o.m. twee voornaamste kultuurplanten: de aardappelen en de tomaten. Welnu, dit volk onder de leiding van zijn vorsten, de Incas, was overgegaan tot het communisme, vier tot vijf eeuwen voor de aankomst van Columbus in Amerika. In het hiernavolgende uiteenzetting van het stelsel zal men zien hoe een schrijver, die zelf communistiche gedachten had, (1) het dwangregiem en den ondergang ervan beschrijft. Zijn eigen gelachten maken zijn oordeel des te treffender, want waar hij desnietverstaande doet uitkomen hoe groot de fout van het uitshakelen van de veerkracht van eigen initiatief is, hoe weinig er noodig was om het machtig maar garsch kunstmatig gebouw van het Rijk der Incas te doen instorten, toont hij zich bestist als objectief schrijver.

G. S.
Onsprong van het stelsel.

De Quichua's vormden een communistiche natie en hun vorsten, de Incas, hadden waarschijnlijk slechts de werking van het stelsel nader geregeld, zonder het te hebben doen ontstaan.

De grondeigendom.

De gronden waren in vier gelijke deelen verdeeld: een deel voor de werkers en hun families, een voor de gebrekkelijken, de weduwen en de weezen, en de twee andere voor den Vorst en voor de Zon, of voor het staatkundig en godsdienstig bestuur. De Incas, die tevens keizer en opperpriester was, bevond zich dus in het bezit van de helft van het grondgebied van het land.

De opbrengst van den grond.

De oogst die bijzonder bestemd was voor de voeding der onderdanen werd bijeengebracht en elke onderdaan ontving een deel overeenkomstig zijn behoeften. Het gedeelte van de leden der maatschappij, die niet werkten, werd insgelijks aan de rechthoudenden verdeeld door tuschenkomst van ambtenaren. De oogst die aan den Vorst

en aan de Zon toegewezen waren, werden gedeeltelijk in voorraadschuren verzameld en dienden in tijd van schaarschte of hongersnood.

Verdeeling van het landbouwwerk.

De bebouwbare grond werd tuschen de families verdeeld volgens het getal der leden, maar de hoeveelheden toegekend terrein was dubbel voor de mannelijke leden. De werken werden onder toezicht van de bedienden der regering uitgevoerd. Zweepslagen werden openbaar aan den luien of onwilligen werker toegeëind, maar men veroofde hem nimmer van den grond, daar deze hem niet toebehoorde.

Grondstoffen der kleeding. — Het weef.

Behalve het zaad, en de voeding in geval van hongersnood, deelde de Staat ook alle twee jaar wol en leder uit in de hoogste streken en katoen in de warme gewesten. Iedere familie moest haar kleederen en schoeisel vervaardigen onder bevoeding van de commissarissen en zorgvuldig aan de openbare magazijnen afleveren wat niet gebruikt was. Het weef hoorde aan allen toe: de regering deelde de herders aan, regelde het afslichten, alsook bij grote gelegenheden de uitdeeling van vleech.

Streng toepassing der wetten.

Al de gewoonten en instellingen van de bevolking der Quichua's waren volstrekt wettelijk geworden, zoodat de natie ransch aan de familie der Incas onderworpen was.

Gedurende de vier of vijf eeuwen dat de bevolking aan het dwangregiem onderworpen was, geraakte ze daarnaar gewoot, zoodat de blinde gehoorzaamheid, door de wet vereischt, in de zeden geworteld was. De lieden die eenige misdaad begaan hadden kwamen doorgaans zichzelf beschuldigen. Al de nammen waren aan den Vorst den militairen dienst verschuldigd, en de doodstraf trof elke wederspanninghe.

Toch geen gelijkheid van personen.

In geen land was de natie meer volgens rangorde ingedeeld, meer geregimenteerd; iedereen had zijn ordnummer; overal waren de inwoners opgeteld en ingedeeld per decurie, die zich per vijf, per tien, per honderd groepeerden. Elk honderd individu had zijn honderdman, elk duizendtal zijn kapitein, elke onderkoning der vier provincien van Noord, Zuid, Oost en West wist juist hoeveel kapiteins hij in zijn dienst had. Een geheime politie bewaakte de werking van de onmetelijke machine.

De Opvoeding.

De Staat regelde de opvoeding der kinderen. Alleen de zonen der Incas en de « gedeceerde edellieden » moesten de wetenschappen en kunsten leeren; aan de volkskinderen als het jongens waren, mocht men alleen den landbouw, de vervaardiging van kleederen, wapens, werktuigen leeren; aan de meisjes het weven, de keuken, zekere veldwerken. Voor elke fout van de kinderen werd de vader verantwoordelijk gesteld. Het huwelijk was verplichtend en de magistraten stelden den datum, evenals voor den militairen dienst....

Hoever het dwangregiem ging.

De bewaking strekte zich tot alle levensbehoeften uit. Het was verboden aan den Quichua de deur van zijn hut te sluiten, want de politieagent moest op elk uur kunnen binnentreden. Het was verboden aan den Quichua te reizen; indien hij zijn dorp of stad durfde verlaten was hij een landlooper en de landlooperij werd met den dood bestraft....

Volgens de deformaties van de schedels die men gevonden heeft, denken de physiologen dat de overheden van het keizerrijk der Incas deze misvormingen zouden hebben toegepast ten einde gansche, aan hen onderworpen naties gedwee te maken. Dit zou een der aardigste trekken van het politiek en social stelsel der Incas zijn, dat onder de geschiedschrijvers begeesterde partijgangers gevonden heeft en dat tegen alle gevaren scheen opgewassen, maar waaraan de groote veerkracht van het persoonlijk initiatief ontbrak.

In een enkele stoot valt heel dat reëim.

Enige Spaansche avonturiers, die heel anders gehard waren dan de arme Quichua's verschenen voor de zoo goed gedisciplineerde legers van Atahualpa. De Spaansche aanvoerder Pizarro, greep den Inca met zijn grondbeurd kleed, rukte hem van zijn troonhield en het keizerrijk der Incas stortte ineen (2).

Elisée RECLUS.

(1) De schrijver van de volgende beschouwingen, Elisée Reclus 1850 1905 was een groot geleerde, maar werd in 1871 te Parijs aangehouden als gewapend communist en ter dood veroordeeld. Op tuschenkomst van de geleerden van vele landen werd zijn straf in verbanning veranderd.
(2) Elisée Reclus *Nouvelle Géographie Universelle*, t. XVIII, *Amérique du Sud: Les Régions Andines*, pp. 539 542. Paris, Hachette, 1893.

Opvoeding

JONG BLIJVEN.

« Vrouwenpost » geeft een uitmuntend middel om om jong te blijven. Iedere rimpel in het gezicht maakt de vrouw jaren ouder. Sommige vrouwen wilen met peeder, crèmes, lotions, toe kleiapplicaties toe de rimpels weewerken. Schoonheids-instituten willen de vrouw met raad en daad bijstaan. Maar één middel schijnt altijd vergeten te worden en toch is het niet moeilijker toe te passen en is elk geval minder kostbaar. Het kan de jonge vrouw van veel meer nut zijn dan alle schoonheidsmiddelen. Zijn voornaamste grondstof is zelfheersching.

Moeder, frans niet zoo geërgerd de wenkbrouwen, wanneer uw jongste zoon zijn tas melk over uw tafelen gooit. Ge maakt daar veel te gauw een gewoonte van, bij al de bezonneringen die een druk huishouden met zich meebrengt. De rimpels, die gij in uw voorhoofd werkt, zullen u later kommer geven.

We zeggen allemaal dat zorgen oud maken. Geloof me, niet de zorgen, maar de bezigheden, die we gewoon zijn daarbij te trekken, maken ons oud. En in deze tijd dat de zorgen zwaar zijn moeten we dubbel oppassen. Laten we den moed hebben ze niet een of twee gezicht het hoofd te bieden.

Dit is een allerbest middel om de jeugtheid te bewaren, 't is tevens een uitstekend middel om veel goed te doen in zake opvoeding van de kinderen.

HUISLIJKE GEZELLIGHEID.

Belang.

Ontegensprekelijk is huiselijke gezelligheid de beste en natuurlijkste ontspanning. Maar deze is slechts te bereiken als heel het gezin meewerkt, vader, moeder en kinderen.

Veel beloofd.

Op den dag van hun huwelijk hebben man en vrouw voor het altaar des lieren zich geheel aan elkaar toegesproken.

De man gaf de vrouw zijn hart, dat wil zeggen zijn arbeid en zijn steun. Voor haar zal hij ook voortaan werken en zweegen, om ook in haar onderhoud te voorzien, haar vooruit te helpen, haar levenslot te verbeteren en te verzachten.

Hij gaf haar ook zijn hart, dat wil zeggen zijn liefde en zijn vriendelijkheid, gezelligen omgang. Zijn plaats is aan haar zijde.

Daarom is het een groot plichtverzuim van den man wanneer hij den heelen Zondag en nog vele avonden in de week van huis is en zijn vermaak zoekt bij vrienden of waar ook, en niet in zijn woning bij zijn eigen vrouw.

Bittere teleurstelling.

Vele vrouwen worden op dat gebied bitter teleurgesteld. Voor het huwelijk was het zoo heel anders. Toen zocht hij haar op en wist van geen heengaan; hij flusterde haar toe dat hij zoo vurig verlangde naar een eigen thuis om haar altijd bij zich te hebben. En nu! Ze zijn pas enkele jaren getrouwd en hij ziet bijna niet meer naar haar om en diezelfde man, die zoo snakte naar huiselijke gezelligheid, tracht nu zooloek hij kan zijn huis te ontloopen om meer naar vrienden en vermakten van zijn vrijgezellentijd terug te keeren.

Ook vrouwen in schuld.

Toch ligt de schuld niet altijd aan den man. Vele huismoeders begrijpen dat maar half, ze beklagen zich over de uitdrukkelijkheid van haar man en ze verstaan niet dat het dikwijls haar eigen schuld is dat de man zijn gezelligheid elders zoekt als hij ze te huis niet vinden kan en zijn vrouw hem om zoo te zeggen de deur uitjaagt. Dergelijke vrouwen zijn er nochtans veel.

Het zijn deze, die er altijd slordig en onsmakelijk uitzien, haar uiterlijk totaal verwaarloozden en nooit tijd vinden om zich wat op te knappen. Nochtans vroeger eer ze getrouwd waren zorgden ze daar bijzonder voor.

Het zijn ook de vrouwen die zelden het huis op orde hebben, bij wie het er altijd rommelig uitziet, de meubels niet geschikt, op elken stoel een kleedingstuk, daar een stofdoek, ginds wat speelgoed van de kinderen.

Het zijn ook de vrouwen die nooit het efen op tijd klaar hebben, die maaltijden niet smakelijk weten te bereiden, de tafel niet met zorg dekken en de spijzen netjes opdienen.

Kuischmanie en gebrek aan gezelligheid.

Het zijn ook de vrouwen, die met een manie van kuischmanie behept zijn en het huis niet maken tegen dat hun man thuiskomt; daarmee in verband kunngang gaag gesteld